МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
_____І.С. Бондаренко
«22» серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ

підготовки магістра
денної і заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма
«Українська мова та література»
спеціальності **035 Філологія**
галузі знань **03 Гуманітарні науки**

ВИКЛАДАЧ: Горбач Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української
літератури
Протокол № 1 від 22 серпня 2025 р.
Завідувач кафедри української літератури
Н. В. Горбач

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
В. М. Ніколаєнко

2025 рік

Зв'язок із викладачем:
E-mail: horbachnathalia@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3995
Телефон: (061) 289-12-75
Інші засоби зв'язку: Facebook Messenger, Telegram, Zoom (за попередньою домовленістю).
Кафедра: української літератури, 2 навчальний корпус, ауд. 232.

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Міжкультурні комунікації» є складником підготовки здобувача ступеня вищої освіти «Магістр» галузі знань «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія». Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Міжкультурні комунікації» складено відповідно до освітньої програми «Українська мова і література» «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія».

Курс «Міжкультурна комунікація» має теоретичну та практичну спрямованість. Лекційний курс передбачає ознайомлення з найважливішими темами та проблемами, які формують уявлення про зміст та специфіку міжкультурної комунікації і вимагають системного, узагальнюючого підходу. Система практичних занять разом із системою самостійної роботи дає змогу опанувати новий матеріал, закріпити й деталізувати його, або розширити й доповнити матеріал, викладений у лекціях.

Мета курсу «Міжкультурна комунікація» визначається необхідністю ознайомити студентів з історією виникнення й теоретичними основами міжкультурної комунікації; допомогти їм оволодіти основними поняттями й термінологією дисципліни; розвивати культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різних видів комунікативної поведінки, толерантне ставлення до інших культур та їх представників; сформувати вміння і навички застосування отриманих знань у конкретних ситуаціях міжкультурної взаємодії і в літературознавчій практиці.

Основні завдання курсу полягають у вивченні типів, видів, форм, моделей і структурних компонентів міжкультурної комунікації; оволодінні методологічними прийомами комунікативної поведінки; ознайомленні студентів з особливостями комунікативної поведінки в різних галузях суспільного життя; засвоєнні літературної імагології як одного із способів дослідження процесів міжкультурної комунікації.

Пререквізитами курсу «Міжкультурні комунікації» є курс «Сучасна українська література» та курси історії української та зарубіжної літератур, що вивчалися в бакалавраті.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	***2***	***3***
Статус дисципліни	**Вибіркова**	
Семестр	3-й	–
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	10 год.	4
Практичні заняття	22 год.	4

Самостійна робота	58 год.	82
Консультації	Очно і дистанційно. Графік консультацій: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/philology/grafik_navchal_nogo_protsesu_ta_rozklad_zanyat_	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3995	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	***2***	***3***
ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним. **ЗК-3** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК-5** Здатність працювати в команді та автономно. **ЗК-9** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. **ЗК-10** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). **СК-7** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. **ПРН-5** Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. **ПРН-18** Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва. **ПРН-19** Уміння виявляти та вирішувати проблеми, самостійно приймати обґрунтовані рішення,	- пояснювально-ілюстративний (розповідь, презентації); - частково-пошуковий (бесіда); - репродуктивний (робота з художніми текстами, підручником, посібником); - дослідницький (самостійна робота з науковою літературою, робота з фактичним матеріалом); - інтерактивні (дискусія, мозковий штурм)	Проміжні контрольні заходи: - виконання тестових завдань у СЕЗН Moodle; - виконання письмових завдань за окремими темами й розділами; - усне опитування.

забезпечувати їх виконання. **ПРН-22** Безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ТА ОСОБЛИВИЙ ТИП СПІЛКУВАННЯ

Історія виникнення і розвитку міжкультурної комунікації. Поняття «міжкультурна комунікація». Історичні чинники і обставини виникнення міжкультурної комунікації. Предмет і завдання міжкультурної комунікації. Етапи розвитку міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація як навчальна дисципліна. Основні теорії у формуванні міжкультурної комунікації як наукового напрямку. Міжкультурна компетенція в міжкультурної комунікації. Кодекс міжкультурної комунікації.

Види міжкультурної комунікації. Основні одиниці вербальної комунікації. Стилі вербальної комунікації. Поняття невербальної комунікації. Співвідношення вербального та невербального видів комунікації. Основні форми невербальної комунікації: кінесика, міміка, такесика, сенсорика, проксеміка, хронеміка. Паравербальна комунікація та її основні компоненти. Національно-культурний аспект комунікації. Міжнародний бізнес як форма міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація в міжнародних відносинах. Туризм, війна і окупація як способи освоєння чужої культури.

Змістовий модуль 2. КУЛЬТУРА В АСПЕКТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Культура і культурне різноманіття світу. Поняття «культура», «ідентичність», «самосвідомість». Теоретичні та методологічні складнощі при визначенні поняття культури. Основні елементи культури. Культура як макроконтекст комунікації. Міжкультурне спілкування в контексті теорії комунікації. Соціалізація і інкультурація, їх види і форми. Культура і поведінка. Культура і цінності. Культура і мова: національно-культурна детермінованість мовної поведінки. Культурна зумовленість комунікативного стилю в міжкультурній взаємодії. Трансформація мовної картини світу в міжкультурному спілкуванні. Поняття міжкультурної компетентності мовної особистості.

Культурна своєрідність та ідентичність. «Своє» і «чуже». Культурна ідентичність – статичний і динамічний аспекти. Стратегії та традиції взаємодії з культурною чужерідністю і інакшістю / несхожістю. Етноцентризм як культурний феномен. Етноцентризм як антропологічна константа і його роль в процесі міжкультурного спілкування. Процес освоєння культури: інкультурація, акультурація. Кризи в суспільстві та їх вплив на культурну ідентичність. Феномен внутрішньої культурної еміграції. Проблема «негативної ідентичності» пострадянського суспільства.

Масова культура як міжкультурна комунікація. Визначення та підходи до аналізу масової культури. Ключові характеристики масової культури та закономірності розвитку. Рівні масової культури (кіч-культура, мід-культура, арт-культура). Теорія масової культури як культури «масового суспільства» (Х. Ортега-і-Гассета, К. Мангейм, Е. Фромм, Х. Арендт, Т. Адорно, М. Хоркхеймер, Г. Маркузе). Основні прояви масової культури (індустрія «субкультури дитинства», система національної (державної) ідеології, масова соціальна міфологія, індустрія розваг і дозвілля, індустрія оздоровчого дозвілля, система організації, стимулювання та управління споживчим попитом на речі, послуги, ідеї як індивідуального, так і колективного користування (реклама, іміджмейкерство, політтехнології). Суспільство споживання як прояв

масової культури. Споживання як комунікація. Масова культура як втрата культурної своєрідності. Особливості процесів культурної дифузії в епоху глобалізації та глокалізації.

Змістовий модуль 3. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ КУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Освоєння чужої культури. Особливості сприйняття інших культур. Типи та етапи реакції на іншу культуру. Види акультурації. Культурні бар'єри. Культурний шок: причини, етапи розвитку, способи подолання. Міжкультурне навчання та його етапи. Типологія комунікативних невдач в міжкультурної комунікації. Критерії успішності міжкультурного спілкування та шляхи його оптимізації. Процес сприйняття і фактори, що впливають на нього. Міжособистісна атракція в міжкультурній взаємодії. Зовнішні та внутрішні чинники міжособистісної атракції. Атрибуція в міжкультурній комунікації. Помилки атрибуції та їх вплив на процес міжкультурної комунікації. Емпатія і толерантність у міжкультурній взаємодії. Поняття емпатії. Механізм емпатії. Основні форми емпатії. Емпатійний тип спілкування. Поняття толерантності. Толерантний підхід в міжкультурній комунікації. Принципи саморефлексії, діалогу, громадського обговорення як передумови формування толерантності.

Проблеми міжкультурної комунікації. Інтолерантність. Форми інтолерантності. Поняття міжкультурного конфлікту. Основні причини комунікаційних конфліктів. Стратегії вирішення конфліктів. Забобони і стереотипи в міжкультурній взаємодії. Поняття і сутність стереотипів. Функції стереотипів. Роль етнічних стереотипів у процесі міжкультурної комунікації. Забобони і механізм їх формування. Поняття і сутність забобону. Теорія фрустрації і агресії. Типи забобонів та їх корекція. Вплив ЗМІ на формування стереотипів і забобонів.

Змістовий модуль 4. ЛІТЕРАТУРНА ІМАГОЛОГІЯ

Літературна імагологія. Історія формування імагології як міждисциплінарного вчення. Статус літературної імагології в сучасній гуманітаристиці. Термінологічний дискурс літературної імагології. Категорії «свій», «чужий», «інший», «інакший». Жанрова специфіка й імагологічний контекст: посередницькі жанри як джерело етнокультурних образів. Відображення іноціональних світів в українській літературі й мистецтві XIX–XX ст. (твори М. Коцюбинського, Лесі Українки, Р. Іваничука, М. Матіос, А. Левкової). Україна й українці: автообраз і гетерообраз крізь призму художньої літератури й мистецтва. Творчість письменників-емігрантів (А. Шевченко). Феномен другого еміграційного покоління (твори А. Мельничука, М. Левицької). Образ України в зарубіжній літературі (М. Тірі,).

Імагологічний аналіз літературного твору. Життєвий шлях та творчі здобутки автора аналізованого твору. Цілісний аналіз художнього твору. Основні історичні, суспільні, культурні події, що сформували сприйняття світом зображеної в творі країни. Аналіз власних стереотипних уявлень про представлену у творі національну культуру. Візія країн і народів в аналізованому творі (*об'єктивна обумовленість* – показані у творі історичні, політичні, соціальні причини, *суб'єктивні чинники* – авторські враження, переживання і *традиційні уявлення* – культура, фольклор, релігія, міфологія). Образ Іншого в аналізованому творі (характеротворення персонажів-іноземців, представників іншомовної культури всередині титульної культури тощо; висловлювання персонажів як відображення стереотипних уявлень про іншу культуру; імагологічний аналіз тексту за схемою «стереотип – імідж – образ»). Автообраз в аналізованому творі.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д. ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Лекція 1	Історія виникнення і розвитку міжкультурної комунікації	2	1	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 1	Культура і культурне різноманіття світу https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	–	*щотижня*
Практичне заняття 2	Види міжкультурної комунікації https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Культура і культурне різноманіття світу https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	12	16	
Лекція 2	Культурна своєрідність та ідентичність	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 3	Форми освоєння чужої культури https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	1	*щотижня*
Практичне заняття 4	Форми освоєння чужої культури https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	–	*щотижня*
Самостійна робота	Культурна своєрідність та ідентичність https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	12	16	
Лекція 3	Процес сприйняття в міжкультурній комунікації	2	1	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 5	Масова культура як міжкультурна комунікація https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В.	2	–	*щотижня*

	Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf			
Практичне заняття 6	Стереотипи і забобони в міжкультурній взаємодії https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	–	*щотижня*
Самостійна робота	Процес сприйняття в міжкультурній комунікації https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	12	16	
Лекція 4	Проблеми міжкультурної комунікації	2	1	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 7	Літературознавча імагологія: історія, предмет, стратегії https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	–	*щотижня*
Практичне заняття 8	«Знайомтесь – Україна» https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Проблеми міжкультурної комунікації https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	12	16	
Лекція 5	Художній полілог України: імагологічний аспект	2	1	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 9	«Знайомтесь – Польща» (Чехія, Італія, Німеччина, Японія ... чи будь-яка інша країна світу за вибором студента) https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	2	1	*щотижня*
Практичне заняття 10	«Знайомтесь – Польща» (Чехія, Італія, Німеччина, Японія ... чи будь-яка інша країна світу за вибором студента) https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В.	2	–	*щотижня*

	Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf			
Самостійна робота	Художній полілог України: імагологічний аспект https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/461987/mod_resource/content/2/Горбач%20Н.В. Міжкультурна%20комунікація_навч.-мет.пос..pdf	12	18	

5. Види і зміст контрольних заходів

Питання для підготовки до практичних занять, завдання для самостійної роботи, тести розміщено у СЕЗН ЗНУ Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3995

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу/ термін виконання**	**Критерії оцінювання**	**Усього балів**
1	***2***	***3***	***4***	***5***
Поточний контроль				
Практичне заняття 1	Опитування за планом практичного заняття	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо) за розкладом	0,5– 3	3
Тест 1	Виконання тестів	Тести необхідно виконати в день проведення практичного заняття	0,2 – 1	1
Самостійна робота 1	Письмове виконання завдань для самостійної роботи	Самостійна робота надсилається у СЕЗН ЗНУ Moodle за результатами вивченої теми	0,5 – 3	3
Практичне заняття 2	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 2	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 2	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 3	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 3	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 3	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 4	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 4	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 4	Письмове виконання завдань для самостійної		0,5 – 3	3

	роботи			
Практичне заняття 5	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 5	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 5	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 6	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 6	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 6	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 7	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 7	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 7	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 8	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 8	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 8	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 9	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 9	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 9	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Практичне заняття 10	Опитування за планом практичного заняття		0,5– 3	3
Тест 10	Виконання тестів		0,2 – 1	1
Самостійна робота 10	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		0,5 – 3	3
Усього за поточний контроль				**60**
Підсумковий контроль				
Залік	Підсумковий контроль передбачає виконання тестових завдань, наукової індивідуально-дослідної роботи й	Перелік питань для підсумкового контролю, тестові завдання, тематика наукової індивідуально-дослідної роботи,	10	10

	імагологічний аналіз обраного студентом твору. 1) Тестові завдання спрямовані на перевірку засвоєння студентом основних понять і термінів сучасної міжкультурної комунікації, особливостей взаємодії різних культур, способів і засобів подолання міжкультурних комунікативних бар'єрів, принципів і системи побудови національного культурного світу, сутності мультикультуралізму, основних тенденцій формування мультикультурного художнього простору новітньої літератури тощо. Максимальна оцінка – 10 балів.	розміщено у СЕЗН ЗНУ Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3995		
	2) Наукова індивідуально-дослідна робота виконується у формі реферату й передбачає стислий виклад змісту кількох наукових праць, які стосуються певної проблеми. Обсяг реферату становить до 10 сторінок і технічно оформляється згідно вимог до студентської наукової роботи (максимальна оцінка – 10 балів).		10	10
	3) Імагологічний аналіз твору повинен продемонструвати засвоєння термінологічного		20	20

	дискурсу літературної імагології, вміння виявляти культурно-історичні й художні тенденції у зображенні категорій «свій», «чужий», «інший» в аналізованому творі, окреслювати імагологічне сприйняття письменників залежно від їхньої авторської точки зору, визначати місце творів різних жанрів у діалозі культур тощо. Обсяг роботи – до 5 сторінок. Максимальна оцінка – 20 балів.			
Усього за підсумковий контроль				**40**

Критерії оцінювання усної відповіді на практичному занятті:
3 бали – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання.
2,5 бали – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання. При цьому студент припускається однієї помилки у змісті, одного чи двох мовленнєвих недоліків.
2 бали – студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; лексична і граматична будова мовлення загалом досить різноманітна; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю.
1,5 бали – студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що частково задовольняє попередні вимоги, допускає помилки, які сам не виправляє, недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу містить фактичні неточності; є порушення в послідовності викладу думок; лексична і граматична будова мовлення та стиль відповіді не відзначаються різноманітністю та виразністю.
1 бал – студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал частково і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні відповіді; не вміє глибоко і

переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; має незначний словниковий запас, використовує одноманітні синтаксичні конструкції; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
0,5 бал – студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань.
0 балів – студент не відповідає на питання.

Критерії оцінювання тестів:
За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 0, 2 бали.

Критерії оцінювання письмового завдання:
3 бали – студент виконав завдання згідно з рекомендаціями, повністю, не припустившись помилок, коментує виконане завдання, відповідає на додаткові запитання.
2,5 бали – студент самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але не зміг оперувати отриманими знаннями в навчальній дискусії.
2 бали – студент виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно.
1,5 бали – студент виконав завдання не в повному обсязі, принципово неправильно.
1 бал – студент виконав завдання частково, не запам'ятовуючи деталей теми, з грубими помилками.
0 балів – студент не виконав завдання. У такому випадку надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.

Критерії оцінювання наукової індивідуально-дослідної роботи:
9–10 балів – робота повністю відповідає темі; демонструє глибоке розуміння проблеми, стислий і точний виклад змісту кількох наукових джерел. Інформація логічно структурована, аргументація послідовна; дотримано всі технічні та оформлювальні вимоги.
7–8 балів – робота відповідає темі; виклад змісту джерел зрозумілий, але дещо поверховий або неповний. Структура робота загалом логічна; технічні вимоги виконано з незначними недоліками.
5–6 балів – робота частково відповідає темі; виклад джерел фрагментарний або місцями неточний. Структура слабка, аргументація недостатньо обґрунтована; є недотримання норм оформлення.
3–4 бали – робота виконана поверхово, не повністю відповідає темі. Виклад наукових джерел частково неправильний, непослідовний. Технічні норми порушені.
1–2 бали – робота дуже слабка; відсутній зв'язок із темою, джерела не опрацьовані або використані неправильно. Структура відсутня, оформлення не відповідає стандартам.
0 балів – робота не виконана або не відповідає базовим вимогам.

Критерії оцінювання імагологічного аналізу:
19–20 балів – робота демонструє глибоке володіння термінологією імагології; чітко простежено культурно-історичні та художні тенденції у зображенні категорій «свій», «чужий», «інший». Автор аналізує імагологічну перспективу письменника, порівнює точки зору різних авторів і жанрів, показує діалог культур; аргументація логічна, послідовна, приклади з тексту точні і виважені.
17–18 балів – робота якісна, демонструє правильне використання термінології; культурно-історичні й художні тенденції окреслені, хоча частково поверхово. Аналіз авторської перспективи присутній, але порівняння з іншими текстами або жанрами обмежене.

15–16 балів – робота містить базові елементи імагологічного аналізу; терміни икористовуються частково, деякі культурно-історичні та художні аспекти залишено без глибокого розгляду. Приклади з тексту є, але не завжди підкріплюють аргументацію.
13–14 балів – робота виконана поверхово, аналіз категорій «свій», «чужий», «інший» не повний; термінологія використана частково або некоректно. Місце твору в діалозі культур згадано, але без розвитку аргументації.
11–12 балів – робота частково відповідає завданню; аналіз термінології та культурно-історичних тенденцій мінімальний. Приклади з тексту неповні або не підкріплюють основну тезу.
9–10 балів – робота демонструє слабке розуміння термінології; категорії «свій», «чужий», «інший» розглянуті поверхнево або некоректно. Аналіз авторської точки зору відсутній або мінімальний.
7–8 балів – робота виконана фрагментарно; терміни імагології відсутні або використані неправильно. Аналіз категорій та культурного контексту відсутній або невірний.
5–6 балів – робота частково виконана; приклади з тексту і аргументація відсутні, або не відповідають завданню; розкриття імагологічного аспекту дуже обмежене.
3–4 бали – робота мінімально відповідає темі; термінологія імагології відсутня; культурно-історичний аналіз відсутній; робота не структурована.
1–2 бали – робота не містить аналізу твору, прикладів або імагологічної аргументації; не демонструє розуміння завдання.
0 балів – завдання не виконано або повністю не відповідає вимогам.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою **ECTS**	***За шкалою університету***	**За національною шкалою**	
		Екзамен	**Залік**
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Барабаш Ю. Чуже – Інакше – Своє. Етнокультурне пограниччя: концептуальний, типологічний і ситуативний аспекти. Київ : Темпора, 2020. 216 с.
2. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
3. Бистрицький С., Пролеєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ : Дух і Літера, 2020. 416 с.
4. Будний В. Розгадка часів Цирцеї: національні образи та стереотипи в освітленні літературної імагології. *Слово і час*. 2007. № 3. С. 52–63.
5. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство : підручник для студ. вищих навч. закладів. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 430 с.

6. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого : посібник з філос. дисц.; пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ : ППС–2002, 2004. 206 с.
7. Верховод Л. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 263 с.
8. Головченко В., Кравчук О. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія : навч. посібник. Київ : Нічлава, 2006. 336 с.
9. Горбач Н. В. Міжкультурні комунікації : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Філологія» освітньо-професійної програми «Українська мова та література». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 128 с.
10. Греченко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світової культури : підручник для вищ. закл. освіти. Київ : Літера ЛТД, 2002. 464 с.
11. Дизеринк Х. Імагологія та питання етнічної ідентичності. *Літературна компаративістика*. Вип. IV : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. Ч. ІІ. Київ : ВД «Стилос», 2011. С. 382–395.
12. Кордон М. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій. Київ : ЦУЛ, 2003. 508 с.
13. Левчук Л., Грищенко В., Єфименко В. Історія світової культури : навч. посібник для студ. гуманіт. спецвузів. Київ : Либідь, 2000. 368 с.
14. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 298 с.
15. Мітосек З. Теорія літературних досліджень. Сімферополь : Таврія, 2005. 408 с.
16. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ : Брайт-Букс, 2018. 184 с.
17. Наливайко Д. Літературна імагологія: предмет і стратегії. *Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика*. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 91–103.
18. Наливайко Д. Очима заходу: рецепція України в Західній Європі XI–XVIII ст. Київ : Основи, 1998. 578 с.
19. Радченко І. Вступ до теорії міжкультурної комунікації : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 80 с.
20. Ребрій О. Теорія міжкультурної комунікації : конспект лекцій. Харків, 2022. 72 с.
21. Юрківський В. Країни світу : довідник. Київ : Либідь, 2001. 366 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com
2. Боголюбова Н. Міжкультурна комунікація : підручник. URL: https://stud.com.ua/90283/kulturologiya/mizhkulturna_komunikatsiya
3. Войтюк І. Групова динаміка і комунікації : курс лекції. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24562/1/опорний%20конспект%20лекцій.pdf
4. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація : підручник. URL: https://www.academia.edu/22845182/Мова_і_міжкультурна_комунікація_Навч_посібник_для_університетів_Київ_Академія_Серія_Альма_матер_285_c_Language_and_Cross_Cultural_Communication_Kyiv_Academy_Press_Alma_Mater_285_p_In_Ukrainian_2012_
5. Міжкультурна комунікація : науково-допоміжний бібліографічний покажчик. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16512/1/miz_kom.pdf

7. РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять. Студентам, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, необхідно протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Пропущені заняття необхідно відпрацьовувати протягом тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються студентами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим.

Рекомендована база даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно в навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (виконання письмових завдань, тестів, заліку) використання гаджетів заборонено.

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти. Результати навчання за курсом, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються за умови їх відповідності освітньому компоненту, передбаченим освітньою програмою результатам навчання та підтверджені відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Можливими видами діяльності для неформальної та/або інформальної освіти може бути участь у студентських олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, конференціях; участь у програмах неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо).

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є електронна система Moodle ЗНУ. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

Відповіді на запити студентів подаються викладачем протягом двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle ЗНУ, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle ЗНУ, є актуальною.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle ЗНУ є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу **horbachnathalia@gmail.com**. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до

Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.